

Dr NOVO VUKOVIĆ

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ У ЈАГОДИНИ

Б 821-93.09

VUKOVIĆ N.

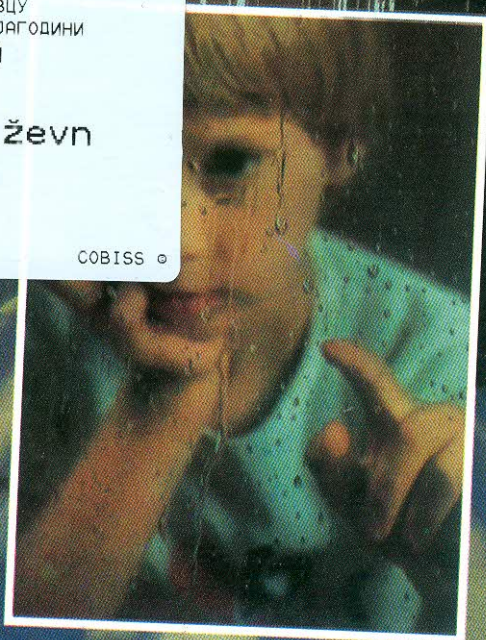
Uvod u književn

82(02.053.2) 09

34755

COBISS ◦

У
УВОД У КЊИЖЕВНОСТ
ЗА ДЈЕЦУ И ОМЛАДИНУ

УНИРЕКС

OPŠTI PROBLEMI KNJIŽEVNOSTI ZA DJECU I OMLADINU

PROBLEM POSTOJANJA KNJIŽEVNOSTI ZA DJECU I OMLADINU KAO POSEBNE KNJIŽEVNE OBLASTI

Većina ozbiljnih razmišljanja o književnosti za djecu i omladinu počinje pitanjem da li nešto takvo uopšte postoji, odnosno da li ima opravdanja konstituisanje posebne književne oblasti sa navedenim ili sličnim nazivom. Danas, istina, takvo jedno pitanje nema nekadašnju oštrinu i nije opterećeno nikakvim apriorno negativnim stavom. Međutim, sve do novijeg vremena ono je kao Damoklov mač visilo nad sudbinom cijelog fenomena pomenute književnosti i predstavljalo je glavnu kočnicu u njenom razvoju i proučavanju. Ono se moglo ponekad čuti i od vodećih književnih autoriteta. Ne treba, naravno, nikog ubjeđivati kako su takva mišljenja negativno uticala na odnos književne nauke prema dječjim i omladinskim knjigama. No još negativniji učinak u tom smislu imala su ona mišljenja koja su priznavala posebnost i relativnu autonomnost te literature, ali joj nijesu priznavala neku ozbiljniju umjetničku vrijednost, potiskivajući je tako u neku vrstu paraliterature. Svojevremeno je, npr., Bogdan Popović, pišući povodom Zmajevе dječje poezije, izjavio: "Što se mene tiče, ... držim da je savršeno neozbiljno dečje pesme, pesme za decu, smatrati kao ozbiljnu književnost ..."¹ I premda se njegov sud konkretno odnosi samo na jednu

¹B. Popović, *Šta je veliki pesnik*, Ogledi I, Beograd 1959, 103.

vrstu dječje književnosti, nije nelogično smatrati da on pogađa cijelu tu književnost, odričući joj umjetnički nivo.

Problem postojanja književnosti za djecu i omladinu kao posebne i specifične književne oblasti i danas se postavlja, istina na izmijenjen način i sa više fleksibilnosti. I danas ima negiranja postojanja specifičnosti te književnosti, pa prema tome i potrebe da se ona izdvaja iz opšteg književnog konteksta. Ponekad se takva negiranja čuju i od autora koji o pomenutoj književnosti pišu cijele knjige! To nas, svakako, primorava da razmotrimo njihovu osnovnu argumentaciju.

Osnovna dilema negativističkog stava konstruiše se ovako: ako je književnost za djecu i omladinu zaista književnost (tj. ako je umjetnost), onda je ona samo književnost, kao i svaka druga, te nema svrhe posebno je izdvajati niti joj uz ime pridodavati nikakve prisvojne odrednice; u protivnom, tj. ako pomenuta književnost nije umjetnost, onda nije ni književnost (u umjetničkom smislu) i ne treba je sa njom i njenim imenom dovoditi u vezu. Ima, takođe, mišljenja da u okviru onog što nazivamo dječjom i omladinskom literaturom ima i djela koja nijesu književnost i djela koja to jesu, pa samim tim ta literatura predstavlja promašen spoj i neodrživ koncept. Tako, npr., Marsel Pežu (Marsel Péju) u reviji "Moderna vremena" (Les Temps Modernes), 1956, piše: "Koncept literature za djecu je promašaj. Mogla bi se izvršiti podjela na dva sektora: u prvi bismo mogli staviti albume – koji se adaptiraju za potrebe djeteta i koji, pravo govoreći, nijesu literatura ... Drugi sektor sadrži knjige – u egzaktnom značenju riječi – i ispunjava umjetničke zahtjeve. Ali onda kakva je razlika sa onim namijenjenim odraslima?" (naš prev.). Odista, iznesena dilema sadrži u sebi ispravnu

²"Le concept de littérature enfantine est (...) bâtard. On pourrait la diviser en deux secteurs: un premier – mettons les albums – qui s'adopte aux besoins de l'enfant et qui n'est pas littéraire a proprement parler... Un second secteur comporte des livres – au sens

